

ga njegov protektor dr. Vošnjak iz hvaležnosti ponuja Ločanom in drugim za — poslanca! „Kupite jesiha, hudega, kupite!“

Poslano.

Gosp. Jožef Zagorc iz Šentjerneja je v svoji sveti jezi, ker je nekdo njegov govor, ki ga je imel na veselje ustavakom v Krškem, priobčil v „Novicah“, prav grdo in surovo napadel mene v 141. „Slov. Naroda“ s tem napadom pa nehoté potrdil, da res tako misli, kakor se je v „Novicah“ napisani govor glasil.

Komu se gosp. Zagorc ima zahvaliti za ono sporočilo svojega govora, tega vedeti me pač ne mika, a toliko vem, da mi še nikoli za nikogar tako malo mar ni bilo, kakor za gosp. Zagorca in za ves njegov pojedinski govor v Krškem. Tudi si nisem nikdar mislil, da bom ž njim kedaj kaj opraviti imel.

Zato sem se zelo zavzel, ko sem bral oni surovi in zvijačni napad na mene v „Slov. Narodu“! On me je s tem primoral, da mu odgovorim tudi očitno.

Najpred omenja gosp. Zagorc mojo nesposobnost, češ, da zato sem zgubil službo poročevalca pri zemljiški komisiji.

Na stran pustivši dokaze privatnega zaupanja, ki ga hvala Bogu! uživam od vseh strani v kmetijskem in gozdarskem obziru, naj omenim le sledeča pohvalna pisma in priznanja, ki sem jih dobil za svoja cenilna in statistična dela: 6 pohvalnih pisem od slav. c. kr. ministerstva za kmetijstvo; 1 pohvalno pismo od državnega vojnega ministerstva; 1 pohv. pismo od deželne odbora v Celovcu; 1 pohv. pismo od deželnega poglavarstva v Zadru; 7 pohvalnih pisem od c. kr. kmetijske družbe kranjske; 1 pohval. pismo od gornjeavstrijske svilorejne družbe. Z dopisom meseca marca 1869. l. sem bil od fizijokratičke družbe v Pragi, in zopet z dopisom od 3. junija 1872. l. od c. k. gornjeavstrijske kmetijske družbe v priznanje svojega delovanja za dopisovalnega uda imenovan.

Vsled dopisa sl. c. k. deželne komisije za uravnavo zemljiškega davka od 10. junija 1869. l. sem dobil pohvalo, in z diplomom od 23. febr. 1873 sem bil izvoljen za častnega uda občine Semič.

Naj gosp. Zagorc pride k meni, da vidi pisma.

Razen teh tukaj omenjenih pohvalnih pisem bi naštel še lahko mnogo drugih, ki sem jih prejel od različnih drugih gosposk in društev. Konečno moram gosp. Zagorcu na njegovo grdo in nesramno ometanje le še to povedati, kar se tiče mojega delovanja pri cenilni komisiji za uravnavanje zemljiškega davka.

a) Posnetek iz sejnega zapisnika c. k. okrajne cenilne komisije Kamniške 20., 21. in 22. meseca marca 1873. l. glasi se od besede do besede takole: Gosp. Franc Schollmayr, c. k. ekonomični poročevalec cenilne komisije, prebere svoj popis Kamniškega okraja; cenilna komisija je pregledala natančno njegov popis po §. 27 „cenilnega návoda“ ter našla po 3 dnevnem preiskavanji, da je prav marljivo, previdno in temeljito izdelan. V tem popisu so v Kamniškem okraju se nahajajoče razmere z veliko natančnostjo in pridnostjo razložene in na to oprti sklepi umno in vestno posneti. Ta zapisnik so podpisali v Kamniku 22. marca 1871: F. Klančič c. k. okrajni poglavar in predsednik; Baron Apfaltrern, Marquis Ferd. Gozzani, Jože Smolnikar, Franc Kauschek, c. k. finančni komisar, Franc Gecel, Franz Dolenc in Lovrenc Russ.

b) Posnetek iz X. zapisnika od seje 15. in 17. meseca aprila 1872. l. c. k. cenilne komisije za Ljubljanski okraj se glasi od besede do besede takole: „Na predlog gosp. Pourja izrekuje cenilna komisija enoglasno svoje

popolno pripoznanje in najgorkejšo zahvalo cenilnemu poročevalcu v ekonomičnih zadevah gosp. Francu Schollmayerju za njegovo djanskim razmeram popolnoma primerno, z veliko marljivostjo in izvedenostjo izdelano sporočilo o klimatičnem, geologičnem in pridelovalnem razmerji zemljišč tukajšnjega cenilnega okraja.“ Ta zapisnik so podpisali v Ljubljani 7. junija 1872:

Schiwizthofen, c. k. svetovalec deželnega poglavarstva in predsednik, Elsner, c. k. finančni komisar, Dr. Primož Dollar, c. k. zdravstveni svetovalec, Košak, Pour, Peteln in Franc Kotnik, udje cenilne komisije.

Iz tega tedaj lahko razvidi Zagorc, ako je zmožen kaj takega razumeti, kako so sodile o moji sposobnosti one komisije, pri katerih sem imel čast opravljati službo cenilnega poročevalca. Menda v celi naši deželi noben drug poročevalec takih pripoznanj pokazati ne more.

Zakaj pa sem bil iz službe izpuščen, to bodem brez ovinkov povedal drugikrat z vsemi potrebnimi razjasnili.

Ako pa Št. Jernejski Zagorc mojo „nesposobnost“ vidi v tem, da nisem mogel ravnati zoper svoje prepričanje in svojo prisego, da bi bil že tako z davki preveč obloženo Kranjsko ljudstvo še bolj potisnil v gruntne davke, tega mi menda noben pošten človek za zelo vzel ne bode!

Da sem svojemu prepričanju žrtvoval službo in še več obljubljenega (kar bi bil lahko dosegel, ako bi bil le en samkrat s peresom potegnil tako, kakor se je od mene zahtevalo), mislim, da je to vendar nekake časti vredno.

Gosp. Zagorc pravi nadalje, da sem le z avoljo tega hotel priti v deželno komisijo, ker sem bil takrat vsakoršnega „kruhka“ zelo potreben!! Kako velik bi bil pač ta deželno-komisijski hlebec kruha, vsak pač lahko preračuna, kdor je slišal in vé, da leto in dan je morebiti ena seja, za katero dobi vsak ud deželne komisije celih šest goldinarjev. O „kruhu“ tedaj čvekati pri takem zaslužku more le aboten človek! Želja moja, postati ud deželne komisije, je le izvirala iz žive želje, vsaj v tej komisiji na korist delati naši deželi.

Ker je gosp. Zagorc s svojimi prijatelji vničil to mojo željo, želim samo to, naj bi baron Apfaltrern na mojem mestu vse svoje moči žrtvoval tej za naše ubogo ljudstvo toliko važni stvari, in naj bi pri deželni komisiji ravno tako nevstrašeno zagovarjal gospodarske koristi in resnici pot gladil, kakor je to nekaj pokazal v Kamniku. Žalibog, da gosp. barona po mojem odstranjenju ni bilo pri najvažnejšej seji v Kamniku.

Konečno pokladam Zagorcu samo še ta dober svét na srce, naj bi vprihodnje gromade svojih blamaž še bolj ne kupičil s takimi hudobijami in bi se ne dal rabiti kot orožje onemu človeku, ki žolca zarad svojega neprostopoljnega izstopa iz banke „Slovenije“ še zmirom ne more zakriti. Ta človek pa naj si zapomni to, da pri takih opravilih ne gleda se na rod ali žlahto, ampak gleda se nato, kdo več in boljši kup dela, ne gledaje toliko na svoj lastni dobiček, kakor na dobiček dotičnega závoda.

Poslednjič se zahvalujem še vredništvu „Slov. Naroda“, ki je Zagorčevo „poslano“ v svoj list vzelo, da je s tem pokazalo, da tudi narodni vskok Zagorc je zdaj pod krilom Vošnjakovim.

Schollmayr.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Finančni polóm, kateri je kakor strela udaril med ustavoversko koterijo in katerega še

zmirom ni konec, lomi zdaj tudi ministerstvo, v dva tabora razdvojeno. Da je minister Stremajer s svojim ostrim postopanjem proti celó prebrezverskim učiteljem in učiteljskim družbam ministru Ungerju in Glasserju hudo na poti, tega celó „Neue fr. Presse“ zakriti ne more. Al da že zdaj ali še kedaj pride Schmerling ali Herbst do krmila, vendar ne more verjeti nihče, ki ni še obupal nad Avstrijo. Gotovo pa je, da, dokler ni razstava pri kraju, ne bode nobene premembe ministerske, a tudi državnega zbora ni pričakovati pred kakor po končani razstavi, kajti tujcem, ki so osupnjeni gledali polóm finančni, kazati še polom politiški, to bilo bi vendar preveč.

Česko. Iz Prage. — Živahnejšega narodnega gibanja ne pomnijo Čehi, kakor je bilo 13. dne t. m. o svečanosti Jungmanovi; ves narodni svet bil je po konci. Dr. Riegerjev slavnostni govor, ki je razvil celó zgodovino Českega naroda, je navdušil neizmerno množino ljudstva vseh stanov v gromovite slava-klice. Po končanem govoru je dr. Palacky na temeljni kamen Jungmanovega spominka trikrat udaril s kladvom, rekši: „V večni spomin Jožefu Jungmanu; tako Čehija slavi za domovino in narod visoko zaslužene možé“. — Zanimivi so bili govori popoldne pri skupnem obedu. V lepem redu se je izvršila svečanost; nemčurji le so pisano gledali.

Moravsko. — Kakošen strah je grof Hohenwart uradnikom, kaj lepo kaže historijca, ki se unidan pripetila v Prerovu. Grof Hohenwart je imel ondi svojo žlahto obiskati. Ko so to kmetje iz okolice slišali, so sklenili slovesno ga sprejeti. To pa zve c. k. okrajni glavar Pompe, in z okrožnico na vse župane 9. dne t. m. štev. 90 ostro prepové slovesni sprejem. Dva žandarja sta nosila to prepoved po vseh vaséh. — No, Notranjci! ali ni to najbolje priporočilo za Hohenwarta?

Hrvaško. — Pogodba z Magjari, kakor jo je sklenila kraljevska deputacija, ni in ne more po godu biti večini naroda hrvaškega; od vsake zahteve so Magjari odkrehnili toliko, da se je čuditi, kako da je Hrvaška deputacija pri razhodnem obedu mogla tako zadovoljnega srca napivati Magjarski vladi! Radovedni smo, kako bode to „nagodbo“ sodil deželni zbor in kakošen ban se bode rodil iz te sprave.

Ogersko. Iz Budapešta. — (Ozir na poslednji zbor.) Zadnje dni Ogerskega zbora se je Deak, ki ga Magjari za svojega prvega modrijana čislajo, pustil v razpravo cerkvenih zadev in blizo tako je govoril, kakor sedanji liberalci vsi. Če njegovi nasveti obveljajo, pride Translajtanija tje, kjer smo zdaj v Cislajtaniji. Vendar ta čast se mora Deaku priznati, da je z odkritosrčno besedo pripoznal omikalno važnost kristijanstva, katero naši poganski liberalci v nič devajo. Pa tudi to ni liberalcem všeč, da je Deak o cerkvenih zadevah priporočal Amerikansko sistemo, kajti po Amerikanski sistemi se vlada prav nič ne vtikuje v notranje cerkvene zadeve; ona na ustavni poti ne daje nobenih cerkev zadevajočih postav; vsaka vera ima v Ameriki prosto gibanje. V severni Ameriki smejo katoličani brez overe samostane (klostre) ustanovljati, — da! celó jezuitov, katerih se naši brezverci najbolj bojijo, ondi nihče ne preganja itd. Severo-amerikanska ljudovla marveč podpira kristijanstvo; tako, na priliko, se mora ondi nedelja ostro praznovati. Naši liberalci pa nedeljam in praznikom še celó štacune odpirajo!

Laško. — Kralj Italijanski je v hudi zadregi zaradi razstave Dunajske. Cesar nemški ga je povabil, naj pride na Dunaj; če pride on, pride tudi on, drugače

ne. Al kralj Italijanski se boji shoda z nemškim cesarjem, kajti to bilo bi znamenje, da je srčno prijateljstvo med Italijo in Nemčijo, katero pa kakor vruga sovražijo zdaj Francozi. Francozom zameriti se, pa je strah kralja Laškega. Zato mu je pisal, da bi rad prišel, ako bi ne bil — bolehen. Smešno je zdaj to, da nemški cesar boleha zato, da zavoljo Avstrije ne gré — na Dunaj, kralj Italijanski pa boleha, da ne bi šel na Dunaj na ljubo cesarju Nemškemu. Tako sta oba bolna, — svet pa vendar dobro vé, da sta oba zdrava! Take so diplomatične „kunšti“!

Francosko. — Kar maršal Mac-Mahon na čelu Francoski vladi stoji, obrnjena je pozornost vsega sveta zopet na Francosko. Francoska država, majhna še pod majhnim Thiersom, ki se je Prusije bal kakor otroci parkeljna, vzdignila se je krepko pod maršalom Mac-Mahonom in se zaveda svoje moči in veljave. Ponosno gleda v oči Bismarku in staremu Vilelmu, katera toliko manjša prihajata, kolikor večja prihaja zdaj Francija, kar se je povrnil zopet mir in red, in kolikor bolj se zopet ondi giblje verni, katoliški duh. Pod Mac-Mahonom se je postavila Francija zopet na čelo cerkvene reakcije, ki je morala nastopiti, da se zatare ono pogubno brezverstvo, katero je ošabno povzdignilo glavo in človeštvo znižuje v živalstvo. Na novo oživljena Francija bode tudi ljudstva družih držav rešila sile brezverske.

Iz Španjskega. — Uboga Španija ima zdaj tudi ljudovlado, kar so pognali kraljico. Mi se ne potezamo ravno za to kraljico; al naj naši bralci zvedo kakošno srečo uboga Španija vživa pod republiko. Kri teče scurkoma, kjer se armada Don Karlosa, ki misli pravico imeti do prestola Španjskega, bije s armado republikancev, ki požigajo mesta in vasi in pokončujejo vse, kar ž njim ne trobi v en rog. Al to še ni nič proti temu, ker je komunistična republikanska stranka v razglasu dala svetu vedeti. Poslušajte! Ona pravi da ne priznava nobene vlade; kajti kdor vlado pripoznava, mora tudi pripoznati podložno jej ljudstvo. Mi pa hočemo svobodo, svobodo tako, da nihče ne zapoveduje in nihče ne uboga, celó svobodo do vsake žene. Vsaka ženska zna mati biti vsacemu otroku in vsak možki oče vsacemu otroku, — naravnost rečeno: mi hočemo anarhijo! — No s tem bodo liberalci vendar siti! Do tega se pride gotovo kjer se začne vera ničiti, — malo po malo se pride do petroela, in konec je razrušenje vsega človeškega društva, na čegar mesto stoji zverinska strast.

Listnica vredništva. Gosp. dopisniku o naslovu železnične postaje „Dorneg-Feistritz“: Morebiti boste zadovoljni s pojasnilom našim, da dvojno ime se postajam daje ondi, kjer je drugo svetu bolj znano kakor prvo. Ilirska Bistrica je zeló znana poštna postaja. Tako je tudi sém ter tje pri Gorenski železnici. Če pa vendar želite, da se dopis natisne, pišite nam.

Žitna cena

v Ljubljani 16. julija 1873.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 40. — banaške 7 fl. 45. — turšice 3 fl. 30. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 40. — ječmena 2 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 90. — ovsa 2 fl. —. — Krompir 2 fl. 10.

Kursi na Dunaji 22. julija.

5% metaliki 69 fl. 40 kr. Ažijo srebra 109 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 72 fl. 80 kr. Napoleondori 8 fl. 85 kr.